

Prof. dr hab. n. med. Irena Krupka-Matuszczyk
Śląska Wyższa Szkoła Medyczna w Katowicach

Katowice, 20.11.2018r

Recenzja

rozprawy na stopień doktora nauk medycznych lek. Katarzyny Antczak-Domagały pt. Porównanie stosowanej diety i wybranych parametrów biochemicznych u osób z łagodnymi zaburzeniami poznawczymi, otępieniem i w grupie kontrolnej

Przedstawiona mi do oceny praca została wykonana pod kierunkiem naukowym Pani Profesor dr hab. Iwony Kłoszewskiej i promotora pomocniczego dr n. med. Radosława Magierskiego w Klinice Psychiatrii Wieku Podeszłego i Zaburzeń Psychotycznych Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. Recenzowana rozprawa ma układ typowy dla dysertacji doktorskiej i posiada wszystkie wymagane elementy strukturalne. Została napisana starannie pod względem edytorskim, dobrą polszczyzną, nie zauważyłam błędu stylistycznego czy ortograficznego.

Liczy 121 stron i obejmuje 12 rozdziałów z piśmiennictwem, streszczeniem w j. polskim i angielskim, wykazem rycin, tabel i skrótów oraz zgodą Komisji Bioetycznej (w załączniku). Piśmiennictwo obejmuje 177 pozycji i uwzględnia 52 publikacje polskich autorów, w 1 autorstwa Doktorantki. Większość prac została opublikowana w okresie ostatnich lat. Bibliografia przedmiotu jest prawidłowo dobrana i zacytowana w tekście pracy.

Badanie uzyskało zgodę Komisji Bioetycznej przy Uniwersytecie Medycznym w Łodzi z dnia 25 listopada 2014r nr RNN/736/14/KB i realizowane było w ramach projektu DemNutr (Dementia and Nutrition w ramach Healthy Ageing Research Centre UMED finansowanego z funduszy europejskich EU FP7 Regpot).

Podjęty przez Doktorantkę temat jest ważny, nowatorski i aktualny ze względu na niewielki stan wiedzy dotyczący stanu odżywienia, stosowania suplementów zawierających witaminy (głównie D) czy mikroelementów przez osoby po 65r życia i ich wpływ na funkcje poznawcze.

We wstępie przedstawia dane z piśmiennictwa dotyczące witaminy D, zaburzeń poznawczych i sposobów żywienia oraz stanu odżywienia ze szczególnym podkreśleniem zmian, które związane są z niedoborami w poszczególnych zakresach u osób w wieku podeszłym. Napisany jest ten rozdział w sposób dydaktyczny z ugruntowaną wiedzą.

W rozdziale czwartym Doktorantka opisuje metodykę badań własnych, zastosowane narzędzia badawcze oraz metody i analizy statystyczne.

Szczegółowe omawia problemy i hipotezy badawcze, a cel badawczy sformułowała następująco:

ocena stosowanej diety i nawyków żywieniowych i wybranych parametrów biochemicznych u osób w wieku podeszłym, nie hospitalizowanych i nie będących pensjonariuszami domów opieki, bez deklarowanych zaburzeń poznawczych.

Dwie hipotezy szczegółowe mają zweryfikować powyższy problem badawczy które mają na celu ocenę, czy

1. istnieją różnice w stosowanej diecie i wybranych parametrach biochemicznych w grupach osób badanych,
2. jest brak różnic w stosowanej diecie i wybranych parametrach biochemicznych w grupach osób badanych.

Statystyczna analiza danych została przeprowadzona z wykorzystaniem metod opisowych i wnioskowania statystycznego posługując się głównie testami nieparametrycznymi test Shapiro-Wilka, Manna-Whitneya, ANOVA Kruskala-Wallis. U wszystkich pacjentów dokonano oceny klinicznej przy pomocy ankiety kliniczno-demograficznej, Kwestionariusza MMSE i Kwestionariusza urozmaicenia spożycia żywności FIVEQ, a stan odżywienia analizowano za pomocą metod antropometrycznych dla uzyskania wskaźnika BMI. Dokonano pomiaru stężenia witaminy D w laboratorium przyszpitalnym. Kwestionariusze zostały szczegółowo opisane w metodyce badania, jak również ocena kliniczna stężenia witaminy D.

Badaniami objęto 187 osób, z przewagą kobiet (79%), ze średnią wieku 71 lat, ale 73% grupy stanowiły osoby w wieku 65 do 74 lat.

Wykorzystane analizy i prezentacje graficzne są świetne, przejrzyste, właściwe i w pełni adekwatnie do przedmiotu badań, choć wnioski wysuwane są ostrożnie i sama Badaczka wskazuje na ograniczenia przedmiotu badań.

Otrzymane wyniki lek. Katarzyna Antczak-Domagała przedstawiła w 26 rycinach i 35 tabelach w treści pracy. Opis wyników jest kompletny, precyzyjny i przejrzysty. Dla wykazania słuszności swego celu i hipotez badawczych Doktorantka skonfrontowała wyniki z piśmiennictwem w obszernej i dającej dowody znajomości problemu dyskusji, ale z wyważoną interpretacją wyników, które są zwieńczeniem badań i analiz oraz stały się odpowiedzią na postawiony cel badawczy. Przemysłana i dydaktyczna i jest weryfikacja obu hipotez przedstawiona w 9 wnioskach.

Nowatorską oceną badawczą był sam cel z postawionymi 2 hipotezami, a opracowanie metodyki badania wymagało przemyśleń i czasu, zaangażowania osobistego oraz Promotorów Pani Profesor I. Kłoszewskiej i dr n.med. R. Magierskiego.

Za najważniejsze wnioski wynikające z pracy uważam stwierdzenie, iż

1. istnieje powszechny niedobór witaminy D u badanych osób po 65r życia zwłaszcza w okresie jesienno - zimowym,
2. osoby z nadwagą i otyłością mają zwiększone ryzyko wystąpienia deficytu witaminy D,
3. kobiety częściej suplementują preparaty witaminowe i mikroelementy, natomiast to mężczyźni stosują dietę bardziej urozmaiconą,
4. im starsza wiekowo była grupa tym wyższe wykazywała wartości BMI i niedobór witaminy D,
5. bardzo istotnym wnioskiem jest wykazanie, że takie czynniki jak BMI, stosowana dieta, stężenie witaminy D nie korelują z wynikami uzyskanymi w MMSE.

Przystępując do oceny pracy pragnę na wstępie podkreślić, że stanowi znakomite źródło informacji dla psychiatrów i geriatrów uzyskane wyniki badania i analizy są zgodne z założeniami pracy.

Nie mam uwag krytycznych, ale mam pytanie do Doktorantki dlaczego w tabelach widoczne są różne liczby dotyczące badanych: 185, 186 czy 187?

Świetny wstęp z przeglądem piśmiennictwa w pełni uzasadnia podjęcie przez Doktorantkę tematu badawczego. Badaczka w sposób precyzyjny opisuje dane kliniczne dotyczące niedoborów dietetycznych zawierających witaminę D, jak również wykazała znakomitą wiedzę dotyczącą możliwości oceny zaburzeń funkcji poznawczych i żywieniowych przy pomocy dostępnych i wiarygodnych kwestionariuszy. Ta część dysertacji może służyć osobom specjalizującym się w psychiatrii, geriatrii czy dietetykom jako materiał dydaktyczny.

Wykazała, że do czynników mających znaczny wpływ na funkcjonowanie poznawcze ma przyjmowanie odpowiednich składników odżywczych, witamin i mikroelementów, utrzymywanie dobrej kondycji intelektualnej - jak ważne jest wykształcenie - poprzez wdrożenie wczesnych programów profilaktycznych.

Oceniając cele pracy, dobór materiału i zastosowane metody należy je uznać za właściwe, pozwalają analizować ważny problem badawczy. Jego zrealizowanie należało do przedsięwzięć pracochłonnych, wymagających ogromnej cierpliwości i wytrwałości, dobrego przygotowania, znajomości badanej problematyki powiązania wzajemnie na siebie oddziałujących czynników diety, wieku, płci, wykształcenia, funkcji poznawczych, wagi oraz suplementacji witamin i mikroelementów.

Pragnę podkreślić świetną i staranną analizę statystyczną oraz szatę graficzną wyników.

Dla mnie psychiatry, nowością w pracy doktorskiej był postawiony problem badawczy określony w założeniach i metodologii badania, jak również ostrożnie analizowane wyniki oraz postawione wnioski z przeprowadzonego badania.

Mogę pogratulować Doktorantce Pani lek. Katarzynie Antczak-Domagala wyboru trudnego i wieloprogowego tematu pracy doktorskiej wymagającego dobrej współpracy z pacjentami i ich rodzinami oraz laboratorium,

a Pani Profesor I. Kłoszewskiej sprawnej Badaczki.

Proponuję wyniki pracy koniecznie przedstawić lekarzom psychiatrom i geriatrom oraz dietetykom w formie publikacji czy wykładu - 1 praca na ten temat autorstwa Badaczki już ukazała się w 2013r.

Przeprowadzona dyskusja udowadnia celowość tego rodzaju badań, co powoduje, że stanowi wartościową pozycję naukową dla różnych grup zawodowych związanych z terapią seniorów i ich rodzin i wskazuje na konieczność szeroko zakrojonej edukacji w tym zakresie.

W podsumowaniu stwierdzam, że recenzowana rozprawa doktorska lek. Katarzyny Antczak-Domagały pt. Porównanie stosowanej diety i wybranych parametrów biochemicznych u osób z łagodnymi zaburzeniami poznawczymi, otępieniem i w grupie kontrolnej spełnia warunki określone w art. 11 ustawy z dnia 12 września 1990 o tytule naukowym i stopniach naukowych, to jest stanowi oryginalne rozwiązanie zagadnienia naukowego oraz dowodzi ogólnej wiedzy teoretycznej Autorki i umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Stawiam wniosek o

1. dopuszczenie Pani lek. Katarzyny Antczak-Domagały do dalszych faz przewodu doktorskiego
2. i wyróżnienie pracy, ponieważ pracę można uznać za wyróżniającą się, zwłaszcza, że Doktorantka jest rezydentką, a nie pracownikiem zatrudnionym w Uczelni.

prof. Irena Krupka-Matuszczyk

Prof. dr hab. n. med.
Irena Krupka-Matuszczyk